

GÜZİDE KOTAN
YÜZYILLIK İHANET

DESTEK YAYINLARI: 1008
EDEBİYAT: 305

GÜZİDE KOTAN / YÜZYILLIK İHANET

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumaloğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Editör: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: İlknur Muştu
Sayfa Düzeni: Işıl Ilgıt Şimşek
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Eylül 2018
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-485-7

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42
Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkan.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari

Deniz Ofset – Nazlı Koçak
Sertifika No. 40200
Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad.
Odin İş Mrk. B Blok No. 403/2
Zeytinburnu / İstanbul

GÜZİDE KOTAN
YÜZYILLIK
İHANET

Napoli, Ağustos 2018

“Uyan Bahar” diyerek dirseğiyle hafifçe dokundu Neslihan. “Kızım geldik Napoli’ye.” Ses çıkarmadığını görünce bir kez daha dokunarak, “Bu ne uykusu böyle? Yoksa bütün gece beşik mi salladın?” diye kaçamak bir gülümseyişle sordu.

Bahar az biraz doğrulduktan sonra, “Tamam ya! Dürtüp durma” dedi iki kaşının arasını ovuşturarak.

“Rengin atmış! Kireç gibi olmuş yüzün. İyi misin?”

“Bilmiyorum Nesli.”

“Ne demek bilmiyorum? Kim bilecek?”

“Garip bir rüya işte...”

“Beş dakikada! Tabii ya, yıllar sonra Roma’ya gelmek...” dedi kelimeleri yutarak.

Bahar’ın eli boş su petine giderken, Neslihan yerinden kalktı, otobüsün ön tarafına doğru hızlı adımlarla ilerledi. Suyu başına dikip dibine indirmişti az önce. Bir koşu, buzdolabından su alıp getirdi.

Bahar elinde kâğıt mendil, “Çok sıcak oldu” diyerek yüzünü siliyordu.

Neslihan su petini açarken bakındı. “Yoksa klimayı mı kapadılar?” diye kendi kendine mırıldandı. Hemen arkasından da, “Kan şekerini bir ölçsek!” dedi telaşlı bir sesle.

Zor işti ensülin kullanmak... Boşanma olayında, Bahar’ın üzerine yapışıp kalmıştı şeker hastalığı.

Çantasına el attı, beyaz çikolatadan iki diş koparıp uzattı. “Yok yok tansiyonun da düştü senin.”

Çikolatayı yedikten sonra, “Hadi Nesli işine bak, iyiyim, geçti” dedi. Başını cama doğru çevirdi.

Geçmemişti... Yıllar sonra bile görüyordu ki, geçer görünen hiçbir şey geçmemişti...

Aklında da yoktu yeniden İtalya’ya gelebileceği. Gerçi Fırat ile Venedik’e gelmişti bir kez. Şiir gibi, rüya gibi, hayal gibiydi Fırat ile geçirdiği her an. Her günü bir mucize gibiydi...

Suna, “Biz psikologlar korkunun üzerine gitmekten yanayızdır. Zaten ölü toprağını üzerinden atmanın da çoktan geldi geçti zamanı. Yaşanılanlar bitti gitti” demişti terapisindeki danışanıyla sohbet eder edasıyla.

“Kimden, neden korkacağım Suna, anladık psikologsun da abartmıyor musun? Yaşanılanların geçip geçmemesi değil derdim, biliyorsun. Annemin ölüm haberinden sonra Roma’ya da Napoli’ye de geledim. Hepsi bu.”

“Hepsi bu diye kesip atma Bahar. Roma’dan ve Napoli’den mahrum kalmak kendine haksızlık değil mi? Ressamsın sen. Yaratıcılığına sekte vurduğunun bilmem farkında mısın?”

“Ah! Sen yok musun Suna...”

“İşte benim arkadaşım... Biliyordum beni kırmayacağını. Kapalı özel bir tur. Zaten dört gün topu topu. On beş kişi olacağız. Hepsi iyi insanlar. Canını sikan hiçbir olay olmaz, olamaz, müm-

kün değil” demişti. Üç arkadaş geziye çıkacaklardı. Bahar, Suna, Neslihan. Ama Suna son anda geziye katılamamıştı. On sekiz yaşında genç bir kız varmış. Depresyondaymış, en kötüsü de intihara meyilliymiş. Aylardır mesuliyetini üstlenmiş. Hastaneden ayrılması doğru değilmiş. Terapiye bir seans bile ara vermek demek, düzgün giden arabayı yoldan çıkarmak demekmiş. Üç gündür kızın psikolojisi tam bozulmuş, atakları alevlenmiş... İşte bu nedenleydi Suna'nın geziye katılamayışı.

Turist kafilesini götüren otobüsün şoförü, vadiden aşağı inerken yavaşlamış, aheste aheste sürüyordu. Arnavutkaldırımı yolda, boyası dökülmüş, sıvası akmış, bakımsız Napoliten evler sanki selam duruyordu. Pencerelerin muşambalarla kapatılmış olması, balkonlardan atılan orta boy plastik şişeler, o görkemli sanat abideleriyle dolu Roma'dan sonra, daha şehre girerken bile hayretlere düşürüyordu ilk kez Napoli'yi görenleri.

Az önce rehber, “İtalyanların üvey evladı” demişti Napoli için. Neydi üvey evlat benzetmesi? Roma ve Milano'nun arkasından gelen üçüncü büyük şehirdi. İtalya'nın en yüksek nüfus yoğunluğunu gösteriyordu. Antikçağda Yunanlıların kurduğu büyük Campania'nın başkentiydi. 2800 yıllık geçmişi ile, 1285-1816 yılları arasında, özerk bir devlet olan Napoli Krallığı'na başkentlik yapması nedeniyle de ayrı bir öneme sahipti.

“Bu şehirde suç oranının yüksek oluşundandı belki de kuzeylilerle güneylilerin ayrımı” diyerek meseleye açıklık getirmeye çalışıyordu rehber. “Araba fabrikaları ve tekstil yatırımları kuzeyde, işsizlik ve eğitimsizlik güneyde. Oysa Napoli, orta boy top büyüklüğündeki limonların ve en güzel zeytinyağlarının elde edildiği topraklara sahip. Değerli misafirlerimiz, tekrar o konuya değineceğim. Şimdi, iki gün boyunca devam edecek olan Napoli

programından kısaca söz etmek istiyorum. İlk olarak Pompei'ye gideceğiz. Pompei gezimiz” derken, yaşlıca bir hanım, “İyi güzel de alışverişi nerede yapacağız?” diye sordu.

“Sizi alışveriş yapılan caddeye memnuniyetle yönlendirebilirim. Ama esas Pompeiden sonra, panoramik şehir turumuzu tamamlayıp alışveriş için serbest zamanımız olacak. Pozilipo, Mergellina, Plebislito Meydanı, Trieste Tirenino Meydanı ve Toledo Caddesi göreceğimiz yerler arasında.”

Yol boyu ilerlerken söylemeye gerek yoktu, zira tam bir çöp şehri olduğu ortadaydı. Siyah çöp torbaları patlamış, dağılmıştı. Konteynırlardan taşan yığınlar halindeki çöpler, sokakları istila etmişti. Bu sorunlarının devam edişi on yıldan fazlaydı. Çöp ihalesi mafyası hüküm sürüyor, belediyenin elini kolunu bağlıyordu. Mafyadan başka hiçbir güç, dağlar oluşturan çöplere elini süremiyordu.

“Napolililer, rahatlarına da eğlencelerine de hayli düşkündürler” diyerek sözlerine devam etti. “Gördüğünüz gibi trafik düzeni yok, tam bir kargaşa. Bu keşmekeş trafiğin içinde, sağlam kaportalı arabaya rastlamak mümkün değil. Hemen hemen bütün arabalar çarpılmış, vurulmayan yeri kalmamış. Zarar gören araçlar tamir yüzü görmemiş, paslanmış. Tamponlar plasterlerle geçici olarak tutturulmuş. Sürücülerin umurunda değil. Gittiği yere kadar hesabı. Dikiz aynaları kırık, farlar bozuk, kullanılmayacak durumda.” Rehberin anlattıklarından çok daha fazlası olduğu aşikâr. Biraz kulak verip, yola göz atmak kâfiydi.

Daha vadiden aşağı inerken balkonlardan renk renk çamaşırlar sallanıyordu. Bu kavurucu ağustos sıcaklığında, çamaşırlar fazla beklemeden kurumuştur kurumasına da, toplama zahmetinde bulunulmamıştı. Cadde boyunca, dar sokaklardaki apartmanların arasında, karşılıklı gelecek şekilde, makaralı iplere asılan koca

koca külotlar, pantolonlar ve çarşafarla sanki bütün şehir kolları sıvamış çamaşır yıkamıştı.

“Kuzeyliler güneylileri sevmez, güneyliler kuzeylileri sevmez. Bütün İtalyanlar ise Napolilileri sevmez” dedi rehber. Bu muydu mesele?

“Hiç mi olumlu bir tarafı yok be birader?” dedi orta sıralarda oturan göbekli bir yolcu.

Diğer bir erkek yolcu elini kaldırarak, “Güzelim Napoli’yi görmeye niye bu harap yüzünden başladık ki?” diye sordu.

“Pizzalar” dedi rehber bıyık altından gülümseyerek. “Dünyanın en güzel pizzasını burada yiyeceğiz. Peynirli, domatesli, kalın hamurlu. Bir de bizdeki şambaba tatlısı var, babba tatlısı dedikleri.”

İstanbul, Asilsoy ailesi

Asilsoyların Maçka'daki tarihi apartmanlarındaki pazar yemeklerinde, bütün aile toplanırdı. Rana Asilsoy, çocukları ile birlikte aynı apartmanda yaşıyordu. Oğlu, gelini, iki kızı ve damatları, çoluk çocuk hep birlikte öğlen olmadan yukarı kata çıkarlardı. Yıllardır bu böyle gelmiş, böyle devam etmiş, geleneğe dönüşmüştü. Rana Hanım, yemek odasındaki dikdörtgen uzun masada başa geçer otururdu. Yüzünde yarım bir tebessüm herkesin yerine oturmasını beklerdi. Rabia'nın ise servis yapmaya başlaması, hanımının bir işaretiyle olurdu.

Rana otuz beşinde dul kalmıştı, iki kızı, bir oğlu ve rahmetli eşi Ali Asım Asilsoy'dan kalan hatırı sayılır serveti ile. Ali Asım aileden zengindi. Maçka'daki apartman, daha babasının sağlığında bölüştürüldüğü, mirasından düşen emlaktı. Apartmanın en üst katındaki daireye yerleştiklerinde, çocukları okul çağına yeni gelmişti. Ama talihsizlik miydi, kötü kader miydi, Maçka'daki mutlu yılları sekiz seneye sınırlı kalmış, Ali Asım kırk beş yaşına girdiğinde Hakk'a doğru yürümüştü.

On sekizinde evlenmişti Ali Asım'la. Kayınvalide ve kayınpeyder ile birlikte Erenköy'deki köşkte yaşamak zor değildi. Ancak onun ne sesini duyan vardı, ne dinleyen. Bir tek borusu zavallı

Rabia'ya ötüyordu. Evin evlatlığı Rabia'yı, çok geçmeden Rana'nın emrine vermişti kayınvalide. Gelin dört senede iki çocuk doğurmuş, bakımlarını Rabia üstlenmişti.

Rana epeydir fırsatını kollamıştı, Rabia'nın sırma gibi kalın iki örgülü saçını dibinden kesmek için. Ensesine yakın saç diplelerinde sirke gördüğünü söylemiş, eline makası almış, oturtmuştu kızı yere. Günün yirmi dört saati çocuklarla haşır neşirmiş. Göz göre göre olmamış. Saçlarından yağ damlıyormuş, bir bitlenirse çocuklara da sıçarmış. Saçı kesileli bir hafta geçmiş olmasına rağmen, hâlâ çatı arasına kaçıp kaçıp ağlıyordu Rabia. Kayınvalide, üçüncü çocuğuna süt veren gelinine ne kadar laf söyleyememiş de olsa, sirke masalına inanmış da görünse, sonunda dilini tutamamıştı. "Boyundan büyük işlere burnu sokup, yetim kızın bedduasını aldırдын ya bize, yazıklar olsun sana!" demişti. Rana'nın da laf işitmek umurundaydı sanki. İcraatını başarıyla tamamlamıştı ya gerisi boş sözdü. İsteyen istediğini desin... Aynanın karşısına geçip kendi cılız saçlarına baktığında, Rabia'nın saçlarını kesmek için geç bile kaldığını düşünüyordu. Şu birkaç senedir tam serpilmiş, güzelleşmişti. Demek ki zamanlaması doğruydü. Zira Ali Asım'a o bakışlarına ne demeliydi? Bal gibi kocasında gözü vardı. Zaten hep öyle olmamış mıydı? Evin çalışanı ya da her neyse evlatlığı, ya evin beyine ya da küçük beyine göz dikerdi. "Tülbendini başından çıkardığını görürsem parçalarım seni" diye üzerine yürüdüğü gün, pembe beyaz Rabia'nın bir daha saçının telini görmedi Rana.

Çıkan kısmetlerini ilkin kayınvalide püskürtmüştü, sonra da Rana. Bedava, üstelik de bir o kadar kalifiye elemanı ellerinden kaçırmak istememişlerdi. Kısmetleriyle üstü kapalı alay ederek, bazı kerelerde alenen küçümseyerek elbirliği ile kaçırtmışlardı.

Evlatlık kızın yuva kurma düşlerini de, yavaş yavaş, zaman içinde yok edip bitirmişlerdi.

Rana için koca köşkü bırakıp ayrı eve çıkmak, buruk bir mutluluk olmuştu. Sevinsin mi üzülün mü bilememiş, iki arada bir derede kalmıştı. Saltanatını apartman dairesinde nasıl sürdürecektik, onun hesabını denkleştiremiyor, ne yapsa işin içinden çıkamıyordu. Öyle ya; aşçı, hizmetçi, dadı... Emrindeki elemanlar bir anda teke inmiş, yükün tamamı Rabia'nın sırtına binmişti. Hem de ne yükü, eşek yükü... Erenköy'deki köşkten Maçka'daki apartmana çıktıklarında evin bütün işini üstlenmişti. Evin küçükhanımları ve küçük beyi, Pemra, Pervin ve Utku büyümüş de olsa, zorlukları da kalmasa, Rabia ne kadar çırpınırsa çırpınsın yetişemiyordu. Neyse ki Rana insafa gelmiş, tuttukları hizmetçi kız imdadına yetişmişti. Böylelikle terfi etmiş, vekilharçlık vazifesi ile az biraz nefes alabilmişti.

İlkin kayınpeder, birkaç yıl sonra da kayınvalide öldüğünde, Erenköy'deki köşkün antika eşyalarını Ali Asım ağabeyi ile bölüşmüştü. Maçka'daki dairelerini değerli antika eşyalar ile döşemişti. Koca köşkün kalan diğer eşyalarını da, alt katlarına ardiye gibi yığımışlardı. Köşk, on katlı, geniş geniş odaları olan, çift daireli apartman olmuştu. Her ay başı kiralardan gelen, torba dolusu paralarla, bankadaki hesaplarını kabartmıştı.

Ali Asım hayata veda ettiğinde, tuttuğu matem çok uzun sürmemişti Rana'nın. Bu matem meselesi, çocuklarına söz geçirme kapasitesini sınırlıyordu. Otoritesini kurmak ve babalarının yerine geçmek şart olmuştu. Zira Pemra on yedisini sürüyor, Pervin on altısına yeni basmış, Utku ise on iki yaşındaydı.

Zaman su gibi akmış, Rabia'nın elinde büyüyen ilkin Pemra, sonra da Pervin evlenmişti. Aceleleri neydi, okullarını daha

yeni bitirmişlerdi. Kendi evlenememiş, daha dün donuna sıçan el kadar kızlar büyümüş de, telli duvaklı gelin olmuşlardı. En çok da çocukları olduğunda, yüreği sökülüp atılmıştı sanki. Ama oh olsun! Oğlan doğuramamışlardı. Her birinin kızları olmuştu ikişer tane. Onlara çoktu bile. Bu arada Rana rahat durmamış, üçüncü kata Pemra'yı, ikinci kata da Pervin'i yerleştirmişti. Öyle ya Rabia'nın işi neydi! Şimdi de onların piçlerini büyütecekti. El âlemin piçini büyüte büyüte erken yaşlanmış, zamansız beli bükülmüştü. Sefasını onlar çeksin, cefasını Rabia. Bu dünyaya hizmet etmek için gelmişti.

Rana'ya da okkalı tarafından oh olsun! Biricik oğlu Utku'suna söz geçiremiyordu. Edebiyat fakültesini bitirir bitirmez soluk soluğa askere gitmişti. Asker dönüşü daha yirmi beşinde "Evleneceğim" diyerek çıkınca ortaya, annesinin bütün hayallerini yıkmıştı. Aferin Rabia'nın paşa Utku'suna. Fakülteden arkadaşıydı güzel Nurseli. Endamı ayrı, yüzü ayrı güzeldi. İsmi gibi nurdan seldi sanki. Hele o iri gözleri yok muydu... Yeni filiz veren yaprağın yeşiliydi sanki ya da suya akseden en genç yosunun rengindeydi. Oysa Rana'nın gözünde, Nurseli'nin ailesinin beş paralık değeri yoktu. Daha doğrusu aile diye bir şey yoktu ortada. Annesi Sabiha ile Teşvikiye'de sokak arasındaki küçük dairede, emekli maaşıyla kıt kanaat geçinen, iki kişilik çekirdek aileye aile denirse tabii. Nurseli'nin babası vaktiyle varlıklı bir tüccarmış, ortağı dolandırmış. İflas etmiş, alacaklıları kapıya dayanmış, evi dükkânı her şeyi satılmış. Adam kahrından ölmüş de kime ne?...

Soyadı Kanunu çıktığında, boşuna Asilsoy soyadını almamışlardı. Yedi göbek soydan asillerdi. Evlerinin duvarları boydan boya paşa dedelerinin yağlıboya portreleri ile doluydu. Utku'nun gösterdiği reva buydu işte. Hazırlıkların tamamlanması için, birkaç ay olsun beklemekten yana bile değildi. Güzeller güzeli Nurse-

li ile evlenmek için her ne hikmetse acele ediyordu. Gerçi acele işe şeytan karışır derlerdi ama Rana da şeytanları olmak istemiyordu. İstemeye istemeye alt katlarındaki ardiye gibi kullandığı daireyi hazırladı oğluna. Zaten köşkten çıkan eşyaların yarısından fazlasıyla kızlarının evini döşemişti.

Bir sene sonra Rabia'ya, paşasının paşasını kucağına almak nasip olmuştu. Her fırsatta aşağı kata iniyor, minik Ali Altan'ın bakımında geline yardımcı oluyordu. Zaten gelinin de bir şey bildiği yoktu. Rana tarafından, yol töre öğretilmesi için görevlendirilmişti. Ortalığı boş bırakırlarsa, kendi az gelmiş gibi bir de annesi postu sererdi. Soylarını devam ettirecek olan torunları, o görgüsüzlerin terbiyesi ile yetişecek değildi ya. Rana zaten daha ilk günden araya mesafeyi koymuş, uygun bir dille Nurseli'ye had-dini bildirmişti. Zira uygun dilden yanaydı her daim. Sağ gösterip sol vurarak, ters köşeye yatırmak eski huyuydu. Oğluyla arasının açılmasına fırsat vermeden, karda yürüyüp izini belli etmemekti hüner. Zaten başka türlü olmazdı... Oğlunun gözündeki yüceliği küçülür, karısına daha sıkı sarılırdı sonra.

Ah o Utku yok muydu! Hâlâ fıır dönüyordu Nurseli'nin etrafında. Paşasının paşası Ali Altan beş yaşındayken, bir çocukları daha oldu. İkinci çocuk kızdı. Aşklarının baharımış bu kız bebekleri. Bu nedenle ismini Bahar koymuşlardı. Biraz arlanma olsaydı gelinde, çocuğun ismi Rana der, noktayı koyardı. İçlenmişti hanımı elbette, eşek başı mıydı? Oğullarına rahmetli babasının ismi sorgusuz sualsiz konulmamış mıydı? Baktı mı Rabia, gözünden anlardı. Dile getirmeyişi gururundandı hanımının. Bir de utanmadan aşkımızın baharı diye cümle âlemin önünde söyleyip geziyorlardı. Rabia'nın bu bas bas ağlayan bebekle işi yoktu. Daha doğduğu günden belliydi Nurseli'nin modeli ol-

duğu. Hık demiş burnundan düşmüştü sanki. Zaten Ali Altan bütün zamanını alıyordu. Doğurduğu gibi baksın çocuğuna işi neydi? Hanımı ne diyorsa doğruydu. Kendisi mürebbiyelerle, dadılarla, lalalarla mı büyümüştü? Bahar'mış...

Pompei

Pompei, İsa'dan önce 5000 yıllarında, Vezüv Yanardağı'nın eteklerinde kurulmuştu. O dönemlerdeki küçük balıkçı ve avcı topluluğu, 20.000 nüfuslu refah içinde bir kente doğru gelişme göstermişti. 12.000 özgür insan ve 8.000 köle ile zenginler ve yoksullar yan yana yaşarlardı. Azat edilen köleler, patronlarının zenginliğinden pay alırlardı. Körler ve sakatlar açlıktan ölmezler, yiyecek bir tabak yemek bulurlardı. Şehir, 8 kapılı büyük surlarla çevrilmişti. Asırlar boyu Fransa ve İspanya gibi ülkelerin istilalarından korunmak amacıyla, şehrin dört bir yanını saran kaleler ve dikdörtgen biçimi yüksek kuleler inşa edilmişti.

Vezüv'ün yamaçları, Romalı yöneticilerin, dönemin ünlü politikacılarının, aristokratların, zenginlerin ve nüfuslu kişilerin mekân tuttıkları yerler olup her birinin villaları ile bezenmişti. Villalar en az on beş odalı olup, iç duvarları renkli, olağanüstü göz alıcı türlü türlü resimlerle donatılmıştı. Şehrin ortasında yer alan forumda, her hafta ayrı bir eğlence düzenlenirdi. Tarihte ilk gladyatör ve vahşi hayvan dövüşünün yapıldığı arenalar ve amfiteatrlar Pompei'de yer almıştı. Kölenin köleyle veya kölenin aslanla ölümüne dövüşmesi coşkuyla seyredilirdi. Ancak bir taraf ölünce kavgaya durur, alkış ve bağırış çığlıkları, ölüm çığlıklarını bastırırdı. En önemli binalar bu meydana bakardı. Roma tiyatroları ilk ola-